

ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΣΚΛΑΒΙΑΣ

Ο ΚΑΠΕΤΑΝ ΒΡΥΚΟΛΑΚΑΣ

Ένας ήρωϊκός πρόγονος του Λάμπρου Κατσώνη. Πώς βγήκε κλέφτης στα βουνά ο ήσυχος νοικοκύρης της Αγίας Εύφημίας. Ένας άχρειος Τούρκος μουσαφίρης που όρέγεται τη γυναίκα του Κατσώνη. Το αίματοκύλισμα κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΠΟΙΟΣ δέν ξέρει τον ήρωϊκό θαλασσομάχο Λάμπρο Κατσώνη; Ο Κατσώνης λοιπόν πούκανε τους Τούρκους να τρέμουν όταν άκουγαν και τ' όνομά του άκόμα, είχε προγόνους λεοντόθυμους και γενναίους, όπως αυτός, προγόνους που σε πολλές περιστάσεις ξεσηκώθηκαν έναντίον των τυράννων τους.

Η αίματηρά Ιστορία που θα διηγηθούμε παρακάτω, έχει ως ήρωα έναν από τους άνδρείους του Λάμπρου Κατσώνη προγόνους.

Στις άρχές του 18ου αιώνας έφτασε κάποια μέρα στο χωριό Αγία Εύφημία του Γαλαξειδιού ένα τουρκικό απόσπασμα για να καταδιώξει μιá καινούργια συμμορία κλεφτών που έλυμαινετο την περιφέρεια της Δωρίδος και της Λοκρίδος.

Όπως συνηθίζοταν σε τέτοιες περιστάσεις, βγήκαν οι προεστοί του χωριού και υποδέχτηκαν τον άρχηγό του απόσπασματος, τον «μπουλούκμπαση», και άφου ταχτοποιήσαν τους στρατιώτες από φαί και από ύπνο, ένας από τους προύχοντες του χωριού, ο Κατσώνης, έπήρε τον Τούρκο άποσπασματάρχη μουσαφίρη στο σπίτι του.

Τό σπιτικό του Κατσώνη άναστατώθηκε εκείνο τό βράδυ. Ο εύπορος νοικοκύρης έβαλε όλα τα δυνατά του για να εύχαριστήσει τό μουσαφίρη του. Ο Τούρκος όμως, άφου έφαγε κ' ήπια, μαζί με τον Κατσώνη, θέλησε ν' άπολαύσει και τα θέλητρα της Γαλαξειδιώτισσας άρχόντισσας. Και γυρίζοντας προς τον άνύποπτο Κατσώνη του είπε χαμογελώντας:

— Όλα καλά τα έκαμες, ώρε Κατσώνη άπόψε... μά αν μουδινες και τη γυναίκα σου, θάταν καλύτερα άκόμα.

Ο Κατσώνης αισθάνθηκε τό αίμα του ν' άνεβαίνει στο κεφάλι του. Ωστόσο κρατήθηκε με την έλπίδα ότι θα μπορούσε να προλάβει με τα λόγια τό κακό που τον άπειλούσε.

— Άν δέν εύχαριστήθηκες άγιά μου από τα φαγιά μου, είπε, γύριψέ μου κι άλλα άκόμα να στα δώσω. Μόνυ αυτό που είπες να μη τό ξαναπής...

— Αυτό που είπα, ώρε Κατσώνη, θέλω! φώναξε άγριέμένος ο «μπουλούκμπασης». Κι' αν δέν μου τό δίνης του λόγου σου, με τό καλό, είμαι παλληκάρι έγώ και τό παίρνω με τό ζόρι...

Και χωρίς να χάσει καιρό, ρίχτηκε άπάνω στην κερωμένη από τον τρόπο της άρχόντισσας, την άρπαξε στην άγκαλιά του, και συγχρόνως τράβηξε τό γιαταγάνι του, έτοιμος να σκοτώσει τον Κατσώνη αν έπενέβαινε.

Ο Κατσώνης στην άρχή προσπάθησε να βγάλει από τα χέρια του άφηνιασμένου Τούρκου τη γυναίκα του. Εκείνος όμως σήκωσε τό γιαταγάνι του, έτοιμος να του άνοιξει τό κεφάλι.

Τά πράγματα έπαιρναν άσχημο δρόμο και ο Κατσώνης κατάλαθε ότι ήταν ανάγκη ν' αλλάξει πειά τακτική.

Άλλά κ' ή Κατσώνενα, τώρα, βλέποντας τη δύσκολη θέση του άνδρός της και τον κίνδυνο που διέτρεχε, συνήλθε από τον τρόπο της, θέριεψε και άρχισε να σχίζει με τα νύχια της τις σάρκες του προσώπου του μπουλούκμπαση.

Ο Τούρκος κατάλαθε πως δέ θα τάβγαζε πέρα με την ήρωϊκή Γαλαξειδιώτισσα. Κι' άπάνω στη λύσσα και τη μαγία του, τυφλός άπ' τό θυμό του, την παράτησε για μιá στιγμή, άρπαξε τό καρποφύλλι του από χάμω, πυροβόλησε και την ξάπλωσε στο πάτωμα νεκρή!

Βλέποντας ο Κατσώνης τη γυναίκα του νεκρη, βουτηγμένη στο αίμα της, να σπαράζει κάτω στο πάτωμα, ούρλιαξε γεμάτος λυσσα:

— Θα σε φάω, σκύλε!

Και ρίχτηκε σαν κεραυνός πάνω στον έτοιμο να ξαναπυροβολήσει Τούρκο, τον έσφιξε στα άτσάλινα μπράτσα του και άφου τον έρριξε κάτω, αντί να τον σφάξει με τό ίδιο τό γιαταγάνι του, άρχισε να τον κομματιάσει με τα δόντια του! Τούσχισε τις σάρκες του προσώπου του και στο τέλος, όμοιος μ' άγρίμι, τούκοψε με τα δόντια του τό λαρύγγι!

Βουτηγμένος τώρα ο Κατσώνης στο αίμα, παράτησε τό πτώμα του μπουλούκμπαση, έτρεξε στην έκκλησία του χωριού κι' άρχισε να χτυπάει δαιμονισμένα την καμπάνα. Οι χωριανοί, άκούγοντας μέσα στη νύχτα την φρενιασμένη αυτή κωδωνοκρουσία, και καταλαβαίνοντας ότι κάποια συμφορά συνέβη, έτρεξαν προς τα εκεί όπλισμένοι, βρήκαν τον Κατσώνη και μάθανε τό κακό πούγινε.

— Άδέρφια! τους φώναξε ο Κατσώνης. Ότι έκαμα του μπουλούκμπαση δέν φτάνει για να ξεπλυθής ή ντροπή. Για να ξεφλήσουμε τους λογαριασμούς μας πρέπει να σφάξωμε και τους άλλους Τούρκους. Είσατε σύμφωνοι;

— Ως τό θάνατο, άδερφέ! άπάντησαν μ' ένα στόμα οι Γαλαξειδιώτες.

— Έμπρός! Έγώ παίρνω άπάνω μου την ευθύνη για ό,τι γίνη ύστερα, φώναξε ο Κατσώνης.

Μπήκε άμέσως επί κεφαλής των συχωριανών του, συναπάντησαν τους Τούρκους στο δρόμο, τη στιγμή που πήγαιναν κι' αυτοί προς την έκκλησία για να μάθουν τί συμβαίνει και τους πετσόκοψαν όλους!

Ύστερα από τα αίματηρά αυτά γεγονότα, ο Κατσώνης έφυγε άπ' την Αγία Εύφημία μαζί με καμμιά δεκαπενταριά λεβέντες Γαλαξειδιώτες, βγήκαν στα βουνά και γίνηκαν «κλέφτες». Πριν αφήσει τό χωριό του, ο τραγικός νοικοκύρης

μοίρασε τα κινητά και άκίνητα υπάρχοντά του στις οικογένειες των παλληκαριών του κι' έτσι, άπαλλαγμένος από κάθε φροντίδα, άφωσιώθηκε άπερίσπαστος στην ίκανοποίησι της έκδικήσεώς του έναντίον των Τούρκων.

Η έξόντωση του άποσπασματος από τον Κατσώνη στην Αγία Εύφημία, δέν άργησε ν' άναστατώσει τις τουρκικές άρχές. Η Διοίκηση των Σαλώνων συγκρότησε Ισχυρό άπόσπασμα και τό έστειλε να συλλάβη τους ένόχους. Ο Κατσώνης όμως παραφύλαξε κοντά στην Άμφισσα, ρίχτηκε πάνω στους Τούρκους με τα

παλληκάρια του και τους άφάνισε.

Από την ήμέρα αυτή οι Τούρκοι άνόμασαν τον τρομερό έκδικητή Καπετάν Βρυκόλακα. Κι' έτσι τον άποκαλούσαν πειά και οι Έλληνες, οι όποιοι ταίριασαν και τραγούδια άκόμα ένθουσιώδη για τον Γαλαξειδιώτη τουρκοφάγο.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΗΘΟΠΟΙΩΝ

Η ΔΕΚΑΡΑ

Ο Γάλλος ήθοποιός Γκλατινιό έπαιζε κάποτε τό ρόλο του διαβάτη στους «Δυό τυφλούς». Ο σκηνοθέτης είχε ξεχασει να του δώσει εκείνο τό βράδυ τη δεκάρα που έπρεπε να πετάξει σε δυό ζητιάνους. Η παράλειψις ήταν σοβαρή γιατί όλος σχεδόν ο ρόλος περιωριζόταν σ' αυτή τη χειρονομία. Ο Γκλατινιό όμως δέν τά έχασε. Στράφηκε και είπε φυσικά και σοβαρά στους ζητιάνους, όταν έφτασε ή κρίσιμη στιγμή:

— Καλοί μου άνθρωποι, άπόψε δέν έχω άπάνω μου ψιλά. Άλλά δέν θα χάσετε τίποτε. Αύριο βραδυ θα σας δώσω δυό δεκάρες!

Και τό κοινόν ξέσπασε σ' άκράτητα γέλια.

